

משרד החינוך
מחוז מרכז

דיאלוג תלמידים מחוננים ומצטיינים ותלמידים מאתגרים לימודית

מנחות:

תמר גוז, מדריכת המחונן בכיתתו ומדריכת תחום רגשי חברתי בתוכניות למחוננים

הילה פדהצור זילכה, רפרנטית הכלה והשתלבות בחינוך המיוחד

לי חאיק, מדריכת רכזות השתלבות

הדסה דונל, מדריכת הכלה

מהלך המפגש:

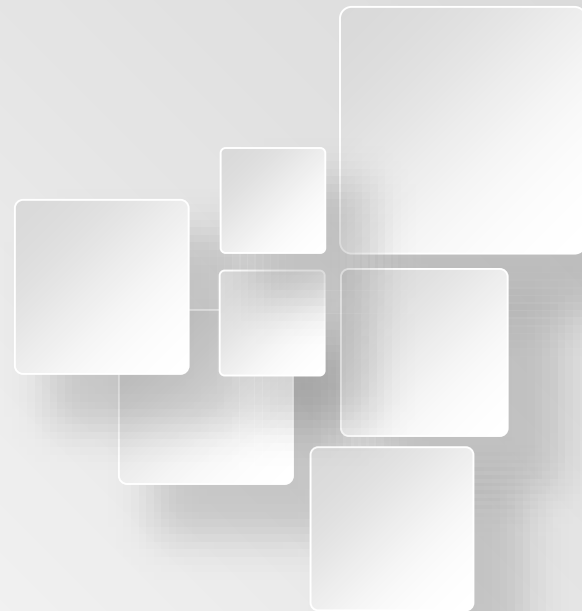
1 מטרת המפגש

2 סקר עמדות

3 הכרות עם אמיר
ותמיר

4 הכרת המודל

5 סיכום

סקר עמדות צוותי חינוך בנוגע למתן מענים לתלמידים מחוננים ומצטיינים ותלמידים מאתגרים לימודית

הכנסו לצ'אט וענו על הסקר

לתוצאות פורמס

מטרות המפגש:

- חשיפת המודל להוראת תלמידים מחוננים/ מצטיינים ותלמידים מאתגרים לימודית
- מתן כלים לגיבוש מענה בית ספרי בהקשר הטרוגני לתלמידים מחוננים/ מצטיינים ולתלמידים מאתגרים לימודית.
- הרחבת ההכרות עם מענים מותאמים בכיתה ההטרוגנית למחוננים/ מצטיינים ולתלמידים מאתגרים לימודית.
- מתן מענים מותאמי פרט

הכירו את אמיר ותמיר, שניהם לומדים בבית ספר "אביב"

אני
תמיר

אני
אמיר

יוצאים לדרך...

רמת בית ספר

רמת כיתה

רמת פרט

Zoom in

רמת בית ספר

היי,
איזה כיף לשמוע. אני
לא יכולתי להשתתף כי
הייתי בזום אחר של
מרכז המחוננים שלי,
אבל אני שמח
שהתחשבו בי ולא
הפסדתי את שיעור
אנגלית

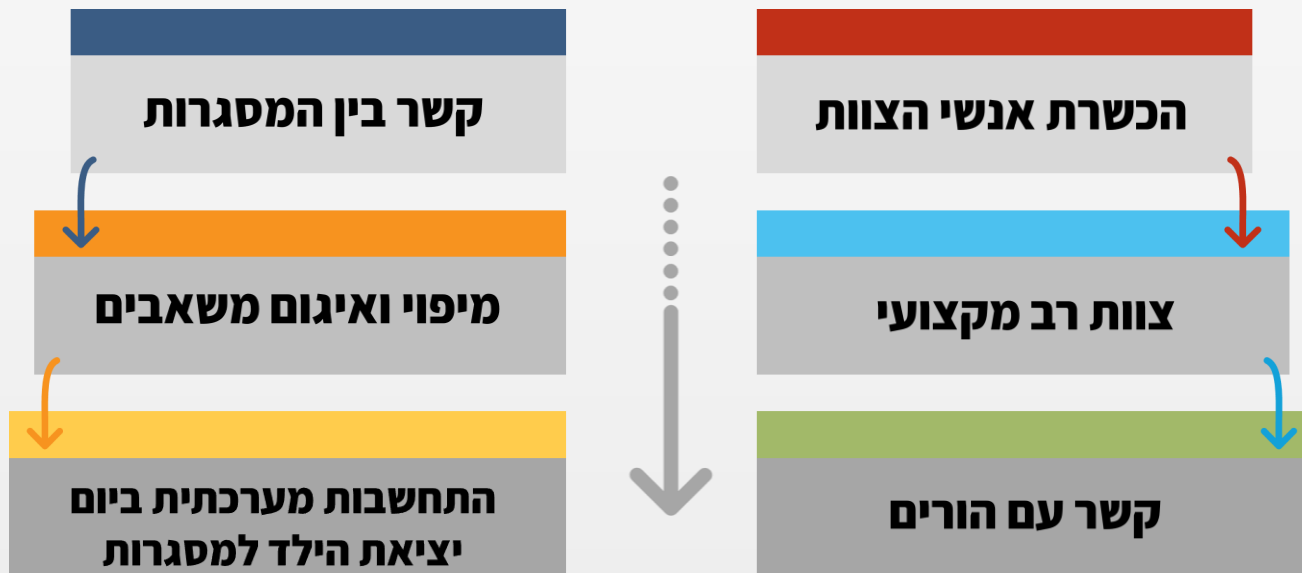

היי,
איזה כיף היה לי אתמול
בזום עם המחנכת
והמורה לאמנות. לא
ידעתי שאפשר ללמוד
את לוח הכפל באמצעות
ציור פרחים
ועלים

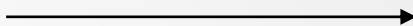
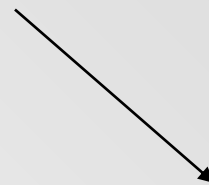
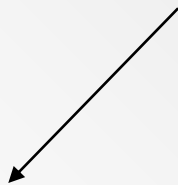

רמת בית ספר

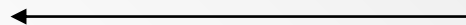
ביסוס סדירויות בית ספריות והטמעתן

בית ספר - בית - בית ספר (מרכז)

חיבור

פשוט?

ביום שני אני
לומד עם עומר,
הילה, תמיר,
שלי, נועם, עמית,
שני, יעל ו.....
איתם אני ממש
מרגיש נח

ביום שני אני
לומד פה

בימים ראשון,
שלישי,
רביעי, חמישי
ושישי אני
לומד פה.....

אני לומד עם
החברים שלי
שירן, דין, אגם
ותמר.... בעצם...
הם לא ממש
חברים שלי....

ביום שני אני לומדת
עם המורה לקסם
המדעי, שקוראים לו
יוסי, ועם המורה
למיתולוגיות בשם
עינב, ויש שם יועצת
בשם....

יש לי מחנכת
בשם גלי ומורה
למתמטיקה
בשם שרון
ומורה למדעים
בשם....

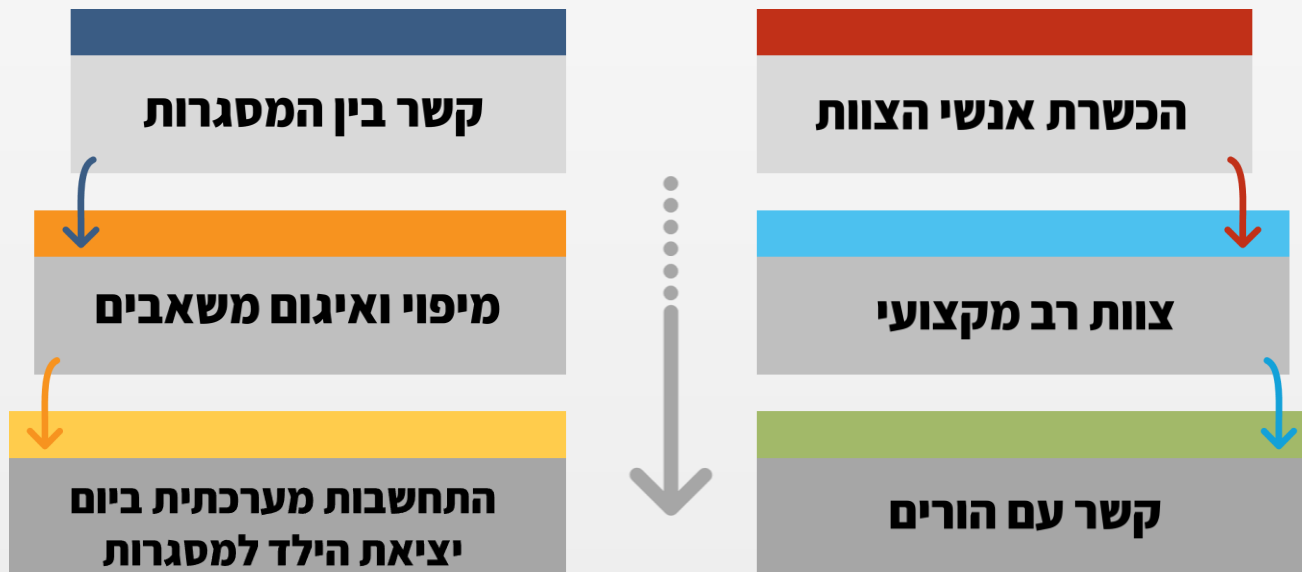

**ובשתי המסגרות התלמידים לומדים
...אחרת.**

ביסוס סדירויות בית ספריות והטמעתן

Zoom in

רמת כיתה

אני מאוד אוהב את משימות
החקר שיש לנו בכיתה ואת
העיתונים והמגזינים שאני
יכול לקרוא ולחקור.
יש תיקייה מיוחדת של
משימות מאתגרות

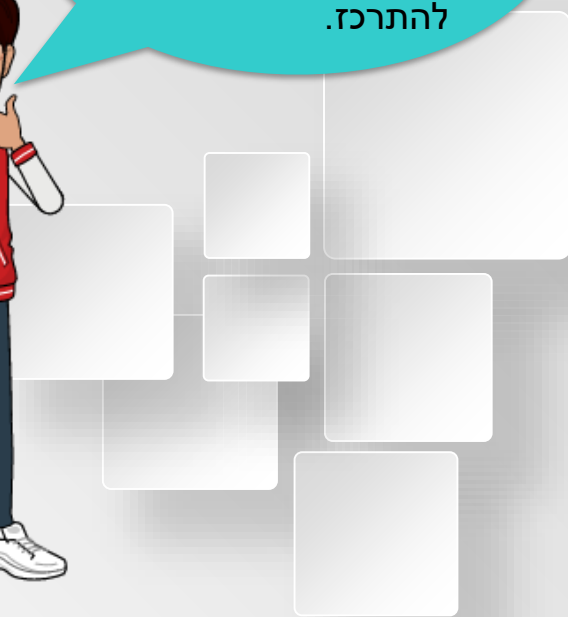

היה מאד מעניין
לבחור היום
משימה אחת
מתוך "איקס
מיקס דריקס"

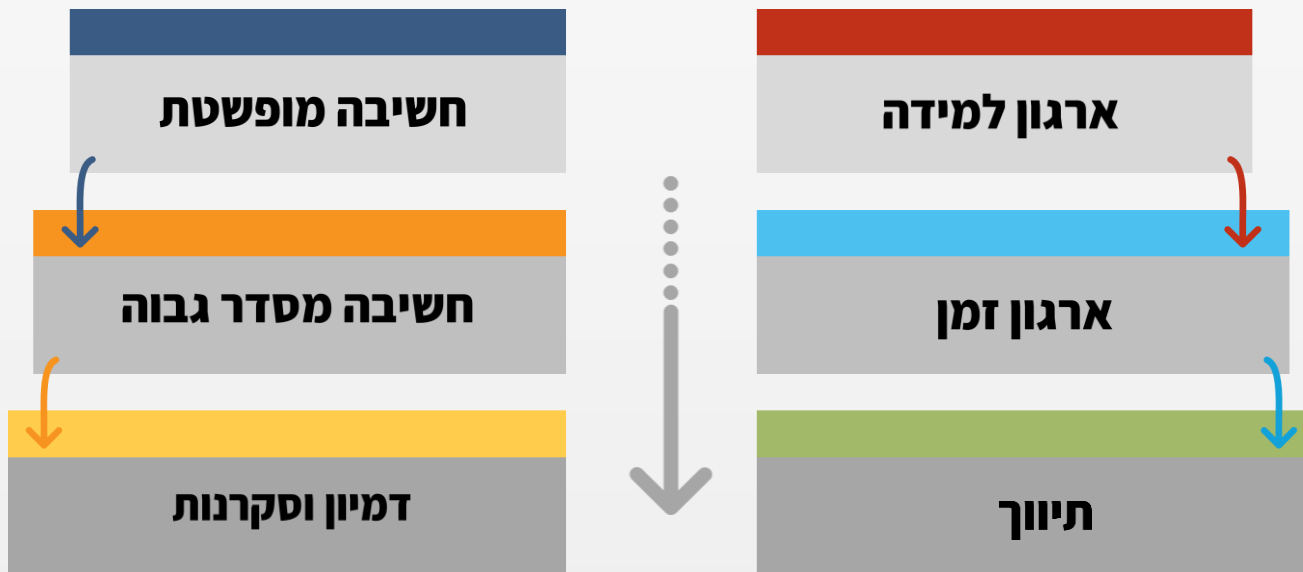
כן גם אני
בחרתי
משימה משם

איזה כיף שיש לנו
בכיתה כל מיני כיסאות
מגניבים. יש לי כיסא
מסתובב שעוזר לי
להתרכז.

רמת כיתה - פרקטיקות מותאמות

תכנים

שומר מסילת - הברזל

מאת לוי קיפניס

על יד מסילת-הברזל עמד בית קטן. בבית גר שומר המסילה עם אשתו ועם בנם הקטן שלמון.

יום יום בדק השומר את פסי הברזל ויצא לקראת הרכבת העוברת. אם המסילה הייתה בסדר - יצא לקראתה כשדגל ירוק בידו, ואם המסילה לא הייתה בסדר - יצא לקראתה כשדגל אדום בידו.

גם בלילה יצא השומר לבדוק את המסילה. אם המסילה הייתה בסדר - יצא לקראת הרכבת כשפנס לבן בידו, ואם המסילה לא הייתה בסדר - יצא לקראתה כשפנס אדום בידו.

לא פעם לקח השומר אתו את שלמון בנו לבדוק את המסילה והיה מוסר לידו את הדגל ביום ואת הפנס בלילה. שלמון שמח מאוד.

בליל חורף אחד חלה שומר המסילה ולא היה מי שיצא לקראת הרכבת העומדת לבוא.

”מה לעשות!”, הצטער שומר המסילה.

אמר שלמון: ”אני אצא לקראת הרכבת, אינני מפחד”.

חלופות

שינויים

התאמות

9. כשהסופר מתאר את הרכבת המתקרבת הוא משתמש במילים חוזרות, כמו: סובב-סובב, שיק-שיק, טו-טו.
מה רצה הסופר שהקוראים ירגישו כשִׁקראו מילים אֵלֶּה:

9. כשהסופר מתאר את הרכבת מתקרבת הוא משתמש במילים חוזרות כמו סובב-סובב, שיק-שיק, טו-טו.
א. מצא עוד דוגמאות לחזרתיות הזו
ב. איזו תחושה זה יוצר (שמחה, כעס, בהלה, עצב)?

מספר את המשפטים לפי הסדר –

שלמון החליף את אבא כשומר המסילה

אבא של שלמון חלה

שלמון האיר את המסילה בפנס האדום

הרכבת הגיעה במהירות רבה

שומר מסילת - הפרזל

מאת לוי קיפניס

בליל חורף אָחִי חָלָה. שומר המסילה ולא היה מי שִׁנְצֵא לקראת הרכבת העומדת לבוא.

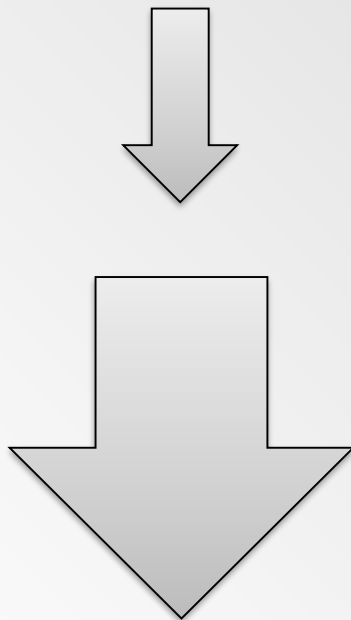
15 "מה לעשות?", הצטער שומר המסילה.
אמר שלמון: "אני אצא לקראת הרכבת אינני יפחד".

תיווך

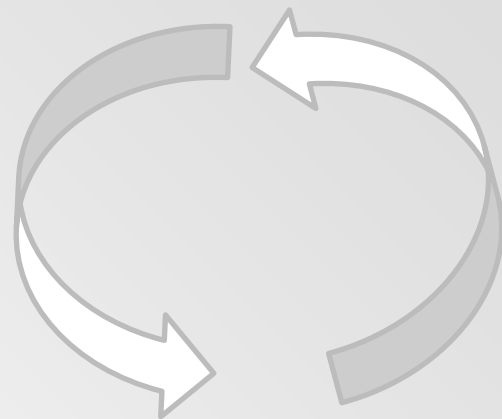
משמעות

הרחבה

כוונה
והדדיות

עקרונות משותפים להוראת אוכלוסיות ייחודיות בכיתה ההטרוגנית

מתן אפשרות בחירה

מילות הישור ועוד
מילות הישור הן מילות היסודיות שבהן מתבסס או מתבססות מילות הנגזרות.
למשל: **קולטן** - מילה שמה שאתה אוהב או שאתה אוהבת.
למשל: **קולטן** - מילה שאתה אוהב או שאתה אוהבת.
בדוגמא שלפניכם נשמעו מילה הקשורה, השלימו אותן.

מצד שני
האם אתם יכולים לכתוב עמדה השונה מעמדת הכולל? בחרו נושא מתוך הרשימה לטובה וכתבו עמדה הסוכנת מילתכם במתכונת:
למשל, אם אתם בעד צמחנות, כתבו נגד צמחנות.
אם אתם נגד צמחנות, כתבו בעד צמחנות.

בעד ונגד מבחנים
נזרו את הנימוקים שלפניכם.
מיים אותם לנימוקים בעד מבחנים ולנימוקים נגד מבחנים.
הדביקו אותם בטבלה.

בעד ונגד
מטרה נושא מורעית המשאית.
כתבו לקוחה שלשה טעמים בעד ושלושה טעמים נגד.
לככם כתבו מה דעתכם.

הבעת דעה מנומקת
קראו את סיפורה של האנזיה "אקסדוס" והביעו את דעתכם:
במסגרת המנדט הכניסו על-הדברים לארץ בעליה לא חסיתי, האם הם היו צריכים לעשות זאת?

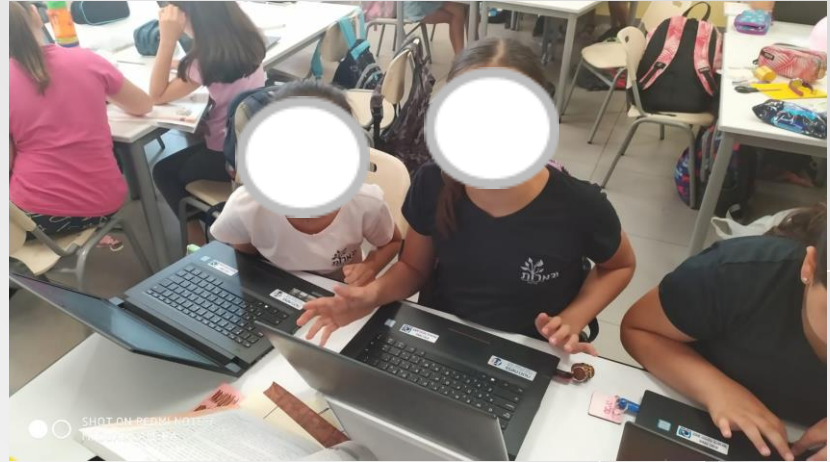
לפסוח על שני הסעיפים
אדם רשמי על שתי המעופים "הוא אדם המחלט בן שני דברים, שתי דעות, ולא יזע במה לבחור, מקור הכיסוי הוא בדברי הנביא אליהו לעם בני ישראל: ואתם יצאתם לרעה".
לפעמים יש נאשים מורכבים שאנו מולבטים בהם ולא יודעים באיזו עמדה לבחור.
כתבו במכתבם חיבור המביע עמדה על נאשה מהמלכים בן על הנושא לכולם נגד נימוקים בעד וגם נימוקים נגד.
נסיימו וחיברו הסכרו פזאז אתם מולבטים בן שתי העמדות.

כרטיסיות "מה עדיף"
1. בחרו כרטיסיית "מה עדיף"
2. העתיקו את המשימה למחברת
3. בצעו את המשימה

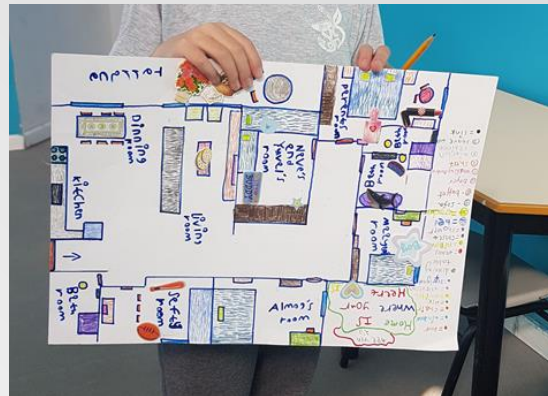
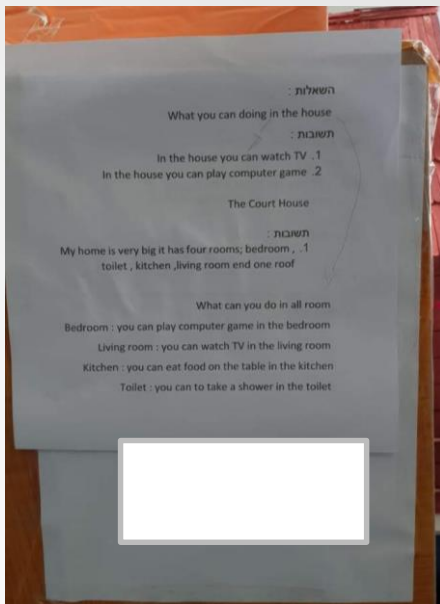
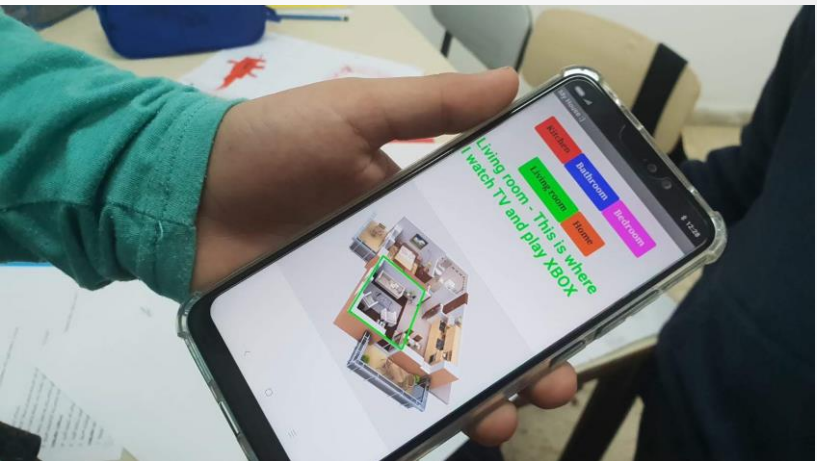
אגרוף
חמדה הביעה את עמדתה וכתבה מה דעתה על אגרוף.
קראו את הבעת הדעה של חמדה והוסיפו נימוקים לדבריה.
כתבו את עמדתכם בנוגע לאגרוף.

הבעת ידע בדרכים מגוונות

הבעת ידע בדרכים מגוונות

הבעת ידע בדרכים מגוונות

✓ * W Welcome to my restaurant.

Menu

☺ Breakfast

✓ Cornflakes with milk.
10 Shekels.

✓ Tuna and vegetables sandwich.
20 Shekels.

✓ Omelet and lettuce sandwich.
20 Shekels.

✓ ☺ Salami and lettuce sandwich.
20 Shekels.

☺ Lunch

✓ Meatballs and rice.
50 Shekels.

✓ Fish and chips.
100 Shekels.

✓ Hamburger, chips, lettuce and
tomatoes. 40 Shekels.

Linoy's ☺ Restaurant.

Menu

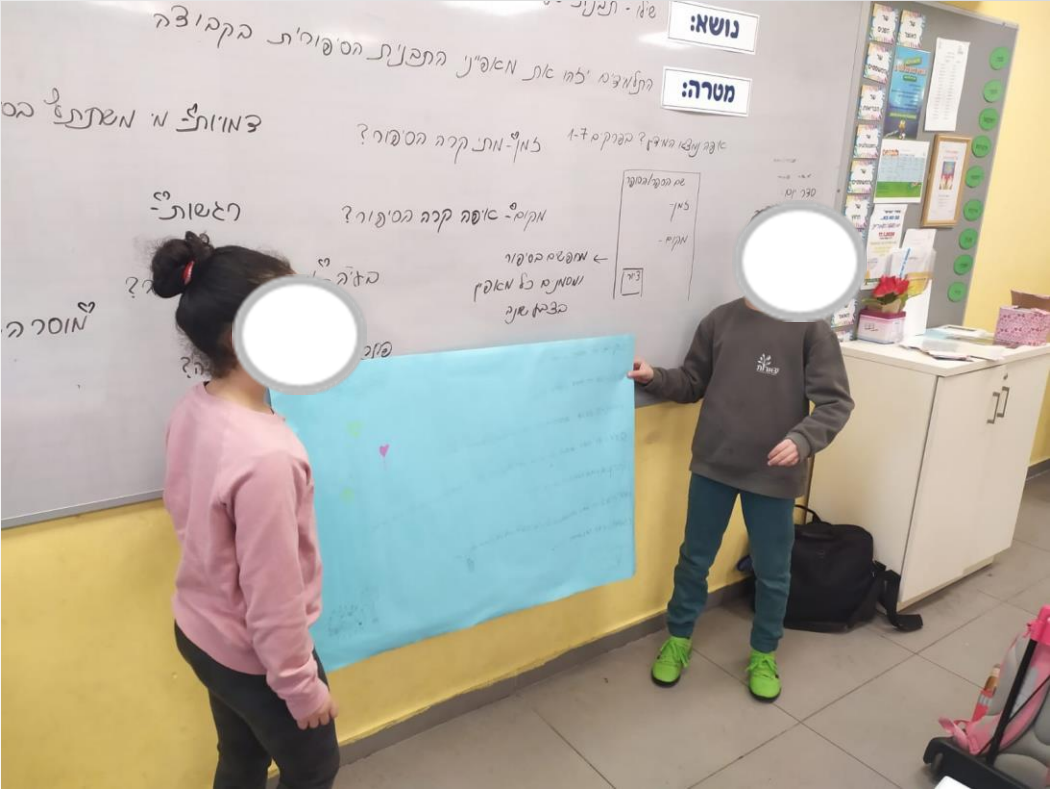
☺
Bread, yellow cheese, omelette, vegetable salad,
and orange juice.

☺
Name: Linoy Farhi.

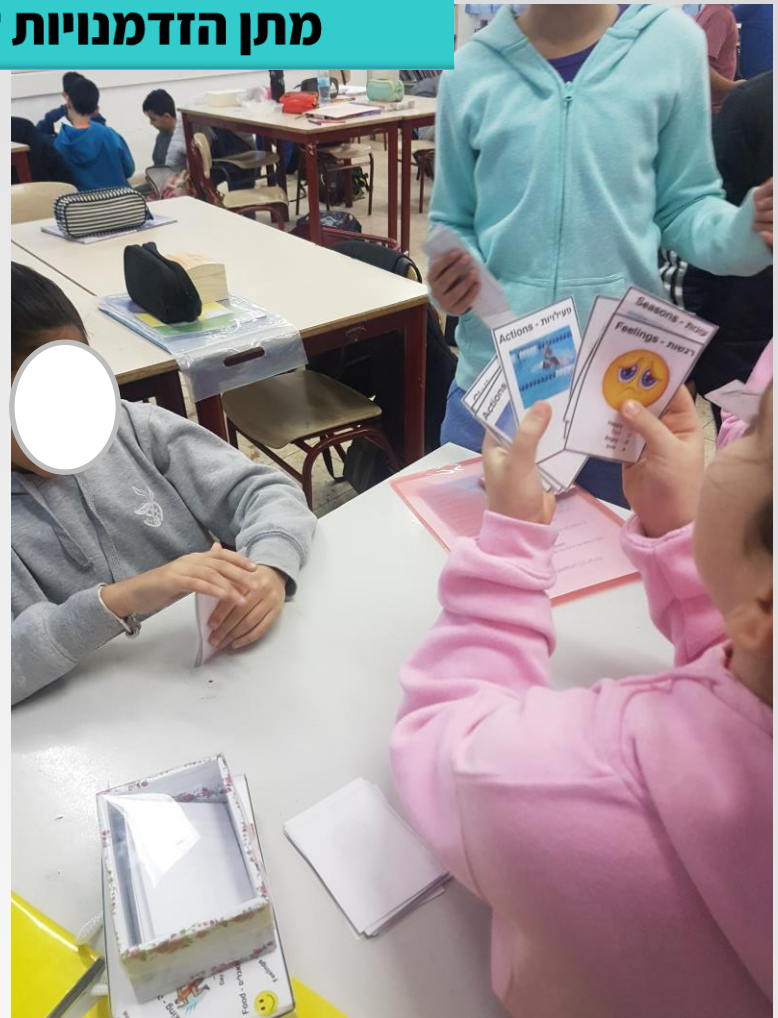
☺
Class: D1.

☺
School: Peas Nofel.

מתן הזדמנויות לשיתוף בידע

מתן הזדמנויות לשיתוף בידע

Zoom in

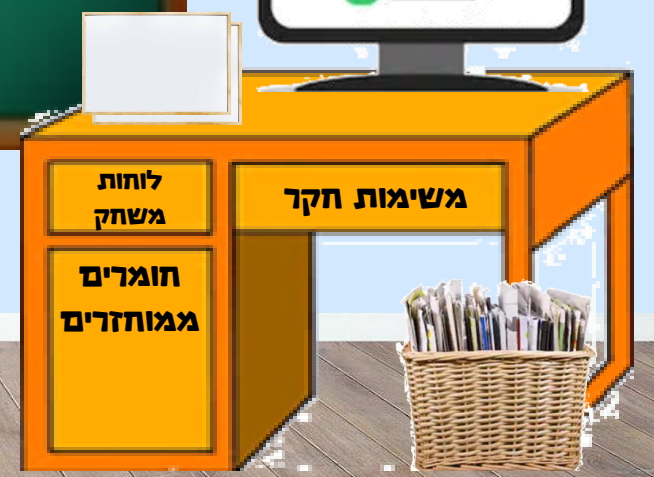
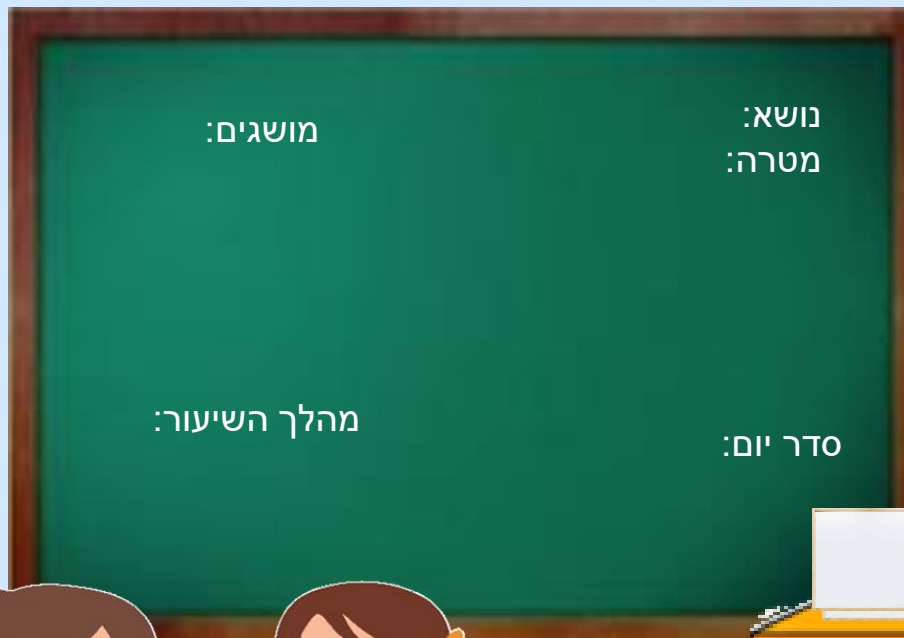
רמת כיתה - עיצוב סביבות למידה

**סביבת למידה המאפשרת
תהליכי חקר, משחקי
חשיבה, סביבות שמזמנות
חשיבה מסדר גבוה**

**סביבת למידה מותאמת
הנותנת מענה לחסמי
למידה**

**ארגון לומדים משתנה וגמיש: פינות למידה
מגוונות, אופני ישיבה שונים.**

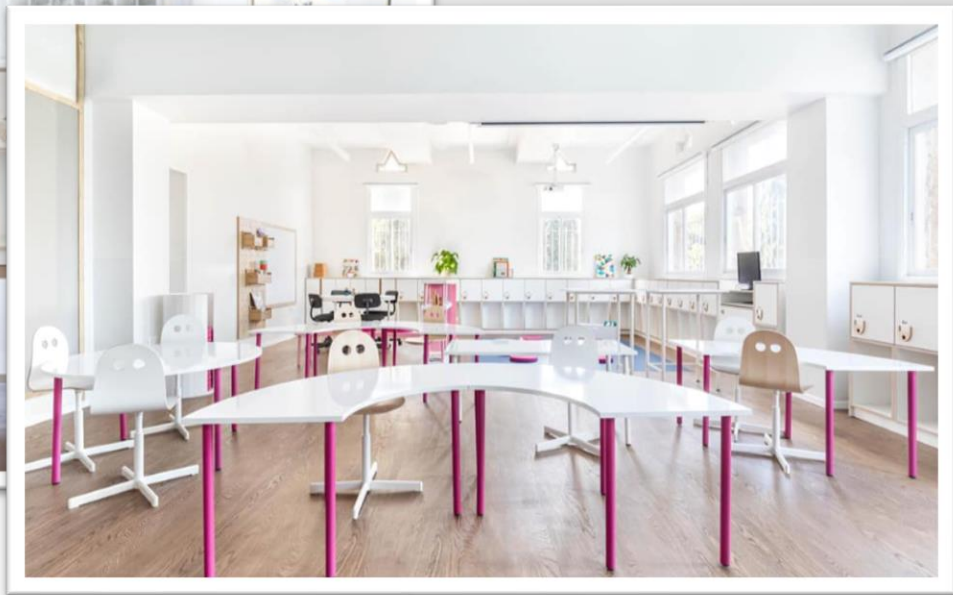
כיתה ג4

סביבות למידה מגוונות

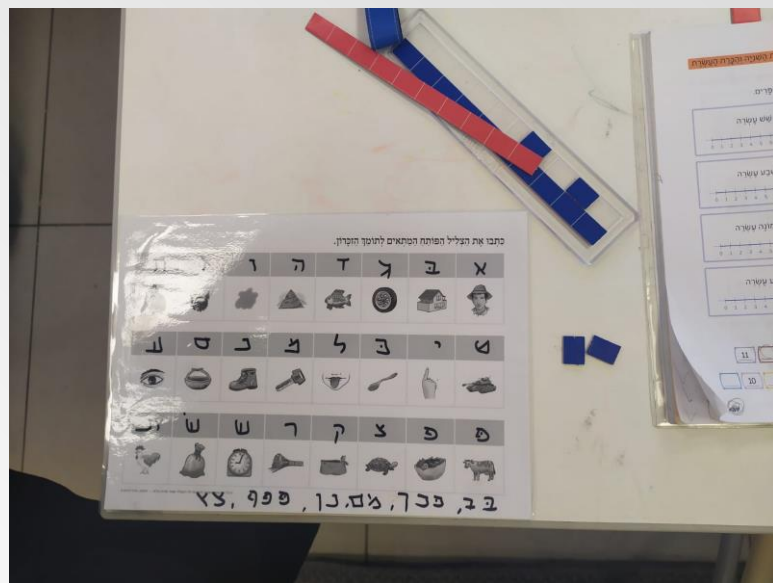
כתיבת חידון

הנחיית חידון

**חידון ברמות
שונות**

הצבת אמצעי המחשה ותומכי זיכרון בסביבת הלמידה

Zoom in

רמת פרט

איזה כיף לך! אתה רוצה שנכין ביחד
אפליקציה שמזכירה מתי להאכיל את
הכלב?
אני נמצא בתוכנית "אמירים" וגם
משתתף בשעה פרטנית של יזמות.

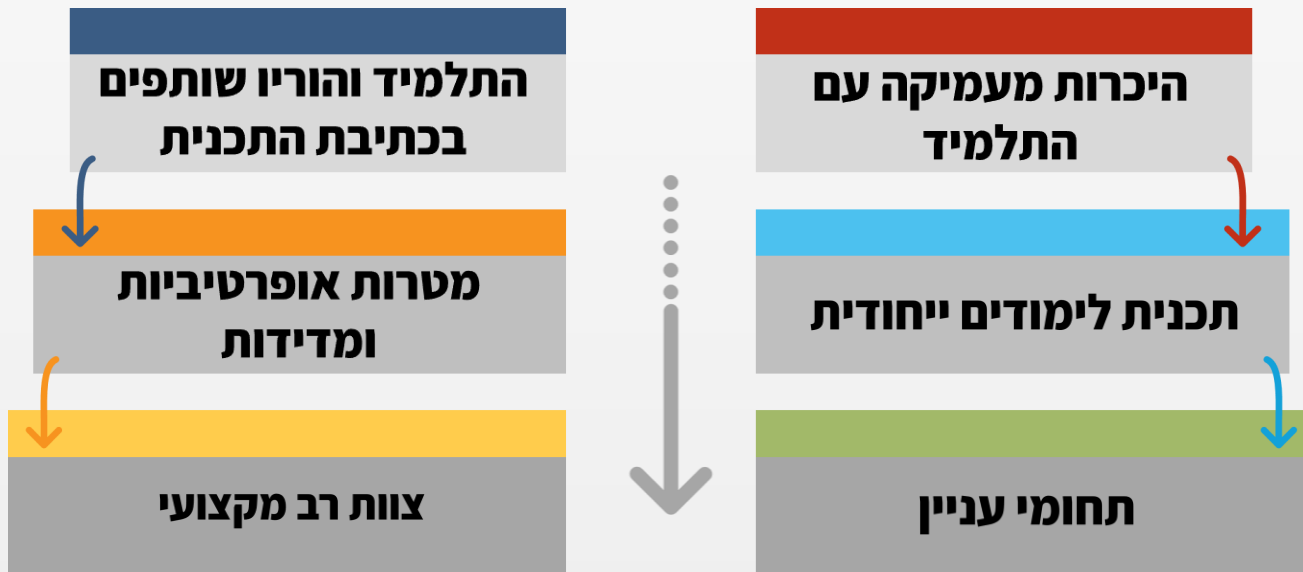

היי,
אתה יודע? אני משתתף בקבוצת
כלבנות בבית הספר... בקבוצה
אני יכול לדבר על מה שמפריע לי
והמאמן עוזר לי.
בפעם הבאה תבוא לראות את
הכלב שלי

Zoom in

רמת פרט

התלמיד שותף פעיל בכל שלבי התוכנית

מה אתה אוהב לעשות בשעות הפנאי?

מהם מוקדי הקושי שלך?

מה החוזקות שלך?

מה עוזר לך ללמוד להתרכז לשתף פעולה?

מה מפריע לך בלמידה? מה מקשה עליך להתרכז?

מה אתה אוהב ללמוד?

מהם תחומי העניין שלך?

דגשים בבניית התוכנית -

הפיכת תוכן למאתגר יותר

אתיקה

רעיונות גדולים והכללות

שינויים לאורך זמן, זיהוי שינויים, גורמים

קבועים, שינוי מבנה הידע

דעות שונות, פרדוקסים, זיהוי נקודות דמיון

קשרים דיסציפלינריים ואינטרדיסציפלינריים

שפת תחום הדעת

ירידה לפרטים

מציאת דפוסים ורעיונות מקבילים

זיהוי מגמות וגורמים משפיעים

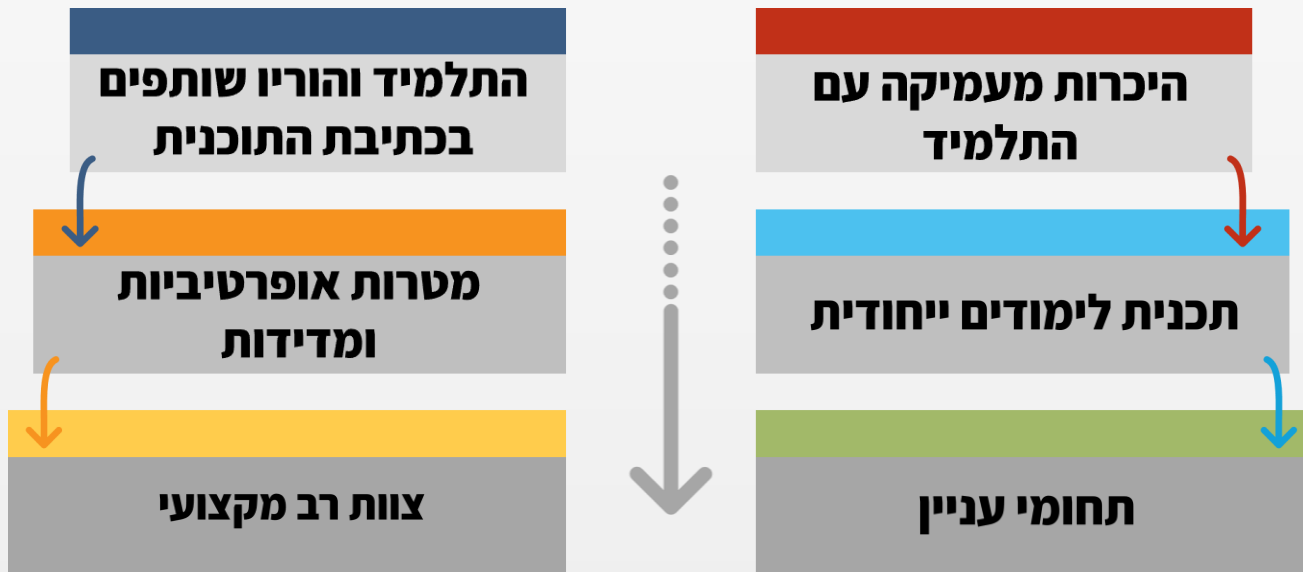
שאלות ללא מענה ידוע מראש

מציאת חוקים וכללים המסבירים

תופעות בתחום הדעת

Zoom in

רמת פרט

הטבלה הלאומית

מספרים נבחרות	חוק	הסמים	שקלים	נקודות		
12	7-16	0	3	3	6	1. בית"ר ירושלים
12	7-11	0	3	3	6	2. בנייהודה
11	5-7	1	2	3	6	3. מכבי נתניה
10	3-6	2	1	3	6	4. הפועל פתח תקוה
10	5-7	2	1	3	6	5. הפועל כפר סבא
10	4-6	2	1	3	6	6. מכבי חיפה
9	5-10	1	3	2	6	7. מכבי תל אביב
9	4-8	1	3	2	6	8. מכבי פתח תקוה
9	3-5	1	3	2	6	9. שמשון תל אביב
6	5-3	2	3	1	6	10. מכבי יבנה
6	10-7	2	3	1	6	11. מכבי יפו
6	6-3	2	3	1	6	12. הפועל באר שבע
6	13-9	4	0	2	6	13. בית"ר תל אביב
5	5-3	3	2	1	6	14. הפועל לוד
4	6-3	2	4	0	6	15. הפועל תל אביב
1	18-2	5	1	0	6	16. בית"ר נתניה

כמה נקודות
נקבל אם נחבר
את הנקודות של
שמשון תל אביב
ומכבי נתניה

מה הפרש הנקודות
בין בית"ר ירושלים
להפועל באר שבע?

איזו קבוצה אתה
אוהד?
כמה נקודות עליה
להשיג כדי לעלות
למקום הראשון?

כמה נקודות
זקוקה בית"ר
נתניה כדי
לעלות מעל
הקן האדום?

והמסע שלנו ממשיך...

תובנות מהמפגש

מתן מענה מותאם לתלמידים מחוננים, מצטיינים ומאתגרים לימודית

רמת פרט

העמקת ההיכרות עם עולמו הפנימי של הילד ומציאת מוקדי החוזק שלו -
שאלון היכרות ושאלון לזיהוי חוזקות

רמת כיתה

העמקת ההיכרות עם האוכלוסיות באותרו באמצעות מיפוי רמזור

רמת בית ספר

איתור זיהוי אוכלוסיות ייחודיות בבית ספר -
מיפוי אוכלוסיות ייחודיות

אתגרים: מענים:

טיפול קשר חם ומכיל בין מורים לתלמידים	1. <u>יצירת קשר אישי מבוסס אמון</u> 2. <u>מבוגר משמעותי</u>
היכרות והתמודדות עם הצרכים הרגשיים חברתיים והקוגניטיביים של התלמידים	איתור צרכי המוחן ומתן מענים מותאמים לצרכיו- קישורים לסרטונים: 1. <u>סרטון 1</u> 2. <u>סרטון 2</u> 3. <u>סרטון 3</u>
סדירויות למתן מענה מתמשך ועקבי לתלמיד	1. מפגשי שיה מלב אל- לב 2. <u>מפגשי צוות רב- מקצועי</u>
תפירת חליפה אישית ע"פ צרכי התלמידים לפי משאבי המערכת ובתאום עם התלמיד	1. תכנון חליפה אישית תוך התבססות על תהליכי חקר ופעילויות חקריות לצד אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה 2. <u>תכנון חליפה אישית</u> 3. <u>פורמט לבניית תכנית התערבות ותמיכה</u>
אסטרטגיית הוראה מותאמת	1. <u>אסטרטגיית מותאמת</u> 2. <u>הוראה חכמה למתן מענה לתלמידים מתקשים</u>
קשר עם תלמידים	1. מדיניות דלת פתוחה 2. <u>שותפות ומעורבות הורים</u> 3. מתן מענים מותאמים 4. הדגשת המענים הניתנים לתלמידים מחוננים ומצטיינים

אתגרים: מענים:

מתן מענה לצרכים הייחודיים של התלמידים	1. התאמת ההוראה ברוח העיצוב האוניברסלי ללמידה 2. שימוש בפרקטיקות מגוונות להוראה איכותית הנותנת מענה לצרכים הפדגוגיים, הרגשיים והחברתיים של התלמידים תוך דגש על טיפוח מיומנויות ואסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה- <u>קישור לעמוד "מחוננים ומצטיינים במרחב הפדגוגי"</u> 3. גיוון בדרכי הוראה - <u>קישור למגוון תכנים מחוץ להעמקה באופן תכנון שיעור כך שיותאם לצרכי תלמידים מצטיינים ומחוננים</u> 4. גיוון בדרכי הערכה- <u>עלון ההכלה מס' 15 עמ' 7-9</u>
ביסוס והטמעת סדירויות ע"י מנהלת הכיתה	1. <u>הקצאת שעות פרטניות לצמצום פערים</u> 2. <u>הקצאת שעות פרטניות העוסקות בתהליכי חקר (רב גילאי ודו גילאי)</u> 3. שימוש בתכנים שפותחו/ מתאימים במיוחד עבור מחוננים ומצטיינים כגון: <u>חוברות המלצה במתמטיקה, נקודות חן ומחוננים בלילה</u>
עיצוב יצירת סביבות למידה כיתתיות מותאמות	1. סביבות למידה כיתתיות, חוץ כיתתיות ומקוונות המזמנות חשיבה מסדר גבוה כגון: <u>מרכזי למידה, משחקי חשיבה, תהליכי חקר ופעולות חקרניות</u> 2. <u>סביבות למידה המזמנות מענה לחסמי למידה והוראה מותאמת</u>

אתגרים: מענים:

העמקת ההיכרות עם המאפיינים הייחודיים של האוכלוסיות שאותרו	ארגון הידע הבית ספרי באמצעות מומחים (פיתוח מקצועי, מדריכה, חדר מורים לומד, יועצת, השתלמויות בית ספריות ועוד)
ביסוס והטמעת סדירויות בית ספריות	1. קשר בין 2 מעגלי השייכות של התלמיד המוחן (בית הספר ומרכז המחוננים (יום העשרה) באמצעות רכיזי ההשתלבות) למען רוחות של התלמיד המוחן (המחונן במעגלי השייכות, קשטכר, 2011) 2. תכנון אירועים ובניית מערכת שעות כיתתית תוך התחשבות בתלמיד המוחן 3. חיבור התלמיד לכל העשייה שנעשתה ביום בו למד במרכז המחוננים 4. שיתוף המורים והתלמידים בכיתה (ע"י התלמיד המוחן) בתכנים אשר נלמדו במרכז מחוננים. 5. מענה לתלמידים מחוננים ומצטיינים בשלוש זירות: הטרוגני, הומוגני ואישי 6. <u>יצירת סדירויות למתן מענה מתמשך לתלמידים מאתגרים לימודית וקיום תהליכי מעקב ובקרה בצוות רב מקצועי</u>
מיפוי ואיגום משאבי בית הספר	חלוקה מושכלת של <u>משאבי בית הספר</u> בהתאם לצרכי התלמידים (תכניות למצטיינים, שעות פרטניות, <u>תקציב הכלה שקלי ועוד</u>)
קשר עם הורים	1. מדיניות דלת פתוחה 2. שותפות ומעורבות הורים 3. סדירויות למפגשי צוות חינוכי- הורים

נשמח להרחבות ודייקים

גלי אלדר - מפקחת כוללת ומתכללת הכלה והשתלבות
Eldar.gali@gmail.com

טקסט בסגול: תלמידים מחוננים טקסט בירוק: תלמידים מתקשים

קישור למרחב הכלה והשתלבות

תודה על ההקשבה